

619
2470
მეტეხვანი
ზიგლიძის

ქართული

№ 2 თებერვალი 1970

საქართველო
საბავშვო ჟურნალი

გაზაფხული.

ფოტო ბ. დავაშვილი.

პროლეტარებო უველა ქვეყანა, შეერთდით!

საბავშვო ჟურნალი

ეკოა

№ 2 (399) თებერვალი, 1970 წ.

გამოცემის წელი 48-ე.

ყოველთვიური საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და სალიბერალური-საბავშვო ჟურნალი

ენერჯის მშენებლობა.

ნახევარი საუუნის მიჯნაზე

ფოტო შ. ჩხობინისა

— ჩვენს სოფელზე სწერენ...

11990

თვითონ ისტორიის ბრძნულმა კანონზომიერებამ დაკავშირა ერთმეორესთან ეს ორი სახიზარულო თარიღი: 28 თებერვალი — საბჭოთა არმიისა და სამხედრო-საზღვაო ფლოტის დღე და 28 თებერვალი — საქართველოში საბჭოთა შეღისუფლების დამყარების დღე.

ორმოცდაცხრა წლის წინ მსოფლიოში პირველი განმთავისუფლებელი არმიის — წითელი არმიის ჭარბკაცებმა და მეთაურებმა მჭერი დახმარების ხელე გაწოდეს საქართველოს აქანებულ მუხლებსა და ვლახებს, რომლებიც თავისუფლების მოპოვებისათვის იბრძოდნენ.

კიდევ ერთი ვიგანდური ნახიჭი, კიდევ ერთი წიღი და საბჭოთა საქართველო იხიებებს თავისი არსებობის 20 წლისთავს.

აგერ უკვე თითქმის მიწურთა ნახევარი საუკუნე იმ დღიდან, როცა თბილისის თავზე აფრიალდა ლენინის დროშა, თავისუფლების, შრომისა და გამარჯვების დროშა.

ამ დროში მოვიპოვეთ ჩვენ ყველა ჩვენი გამარჯვება, ავაშენეთ ახალი საბჭოთა საქართველო, უშპლავრესი ინდუსტრიის, მოწინავე სოფლის მეურნეობის და მაღალი კულტურის ქვეყანა; მიღის რა ლენინის მიერ დასახული გზით, კართველი ხალხი გულმოდგინე შრომით მრავლებს საზოგადოებრივ სიმდიდრეს, ავითარებს სოციალისტურ დემოკრატიას, მეცნიერებასა და კულტურას, აშენებს შუქლებულ ცხოვრებას.

კომუნისტური მშენებლობის გზებზე ჩვენ მოავადელოს, ლენინის სიტყვებით რომ ვთქვათ, უდიდესი მუშაობა, — აღნიშნულია სკკპ ცენტრალური კომიტეტის თეზისებში ვ. ი. ლენინის დაბადების 100 წლისთავისათვის, — დაგვიარდება ბევრად მეტე შრომა, ვიდრე დღემდე. მილიონობით საბჭოთა აღმართი მზად არის შრომისა და გამორისთვის, რათა პარტიის ბელმდებანელობით წარმატებით იაროს წინ ამ გზით!

სა. პ. რეპტეა
ბიპლოტობა

ჩვენს კომმუნარებში ვაერთიანებულა სოფელ მაქართის, დხნოს, ბა-
ნანის, წიწმარის, ლუთუბისა და კაწახევის მცხოვრებთა 188 ოჯახი. საკო-
მუნარეო ცხოვრება ამოიყვანა ისინი მუდმივი გაბირებებისაგან. აწველა პა-
ვანს კეთილსინდისი ორსართულიანი სახლი, ახალი ავეჯით გაწყობილი...

კვლავ ღრუბლების სამეფოსაკენ მივუყვებით გზას. უკვე საღვთს ახლოს
მოვარდებოდა ტყიანი და ალური ზონა იწყება, სოფელ კიტხონს ჩვენი ურბად-
ლება ელექტროდენის ახალმა ქიხურბა და ხარჩოვების ჩანულმა ობელეკმა
მიიპყრა.

— ჩვენს სასოფლო საბჭოში, — გვითხრა საბჭოს თავმჯდომარემ გიორგი
წყალაურმა, — 471 კობლი შემოიღეს. მათგან დიდ სამამულო ომში 870 მეცმა-
რა წავიდა, ხაიდანაც 211 ვერაც მტერს შეეცკვა. მათი სახელის უწყაღამუ-
ფელ ობელესკს ვაგონებთ. მთის ალაო-ჩვევების მიხედვით აქვე გამოიყვანეთ
წყაროს და დაეუდგამთ ელექტროშუქს. ისინი სამშობლოსთვის დეცენენ,
უფიქრობი, ბელადის საუბრელო დღეებში გავხვანთ მამაც არაგველთა არდა-
ვოწების ძეგლი.

ჩვენ ახლა ორი რაგვლიანი და შვიდი დარეკებითი სკოლა გვაქვს. მარტო
კიტხონს რაგვლიან სკოლაში 188 ბავშვი სწავლობს, მასწავლებელთაგან ნესტან
ბეჭუაძე, ვალერი აფციანური, გიორგი წყალაური და ლევან ზეიზაშაული ჩვენნი
მოთმის მკვიდრნი არიან.

ჩვენს ხალხს ყველაზე მეტად უგზოობა აწუხებდა. საკომუნარეო ბილეთებიც
წამართბი იყებებოდა და ამ მოვებში ვემწყვედებოდით. რაკო ტერეკა შეეცა-
ნეთ, დავიწყეთ სამაწინაო გზების გაყვანა, ახლა ჩიხობამდ რაიონის ცენტრალად
ავტობუსიც მოძარაბის.

ორი კეთილმოწყობილი შერეული მაღალა ემსახურება სასოფლო საბჭოს
სოფლებს. იმის გამო, რამ წამართბი გზები იყებოდა ქუ ახეთი წესს დასა-
დრბათ. მომამარტლები მიდანი მაღალაში და სპეციალორ დათართში სწე-
რენ, თუ მის ოჯახს წამართბისთვის რა სახეს და რა სასოფლოშიც სპეციალორ
სწირდება. მაღალის გამგეს წამართბს დადგომამდ შემოიქვს ეს საქონელი.

სოფლის ცენტრის მოულოდნელად გამოჩნდა ოირა ცხენე ამხედრებუ-
ლი ბერაკიცო, მხარე უფრანა-გაზუბრებით დატვირთული ჩანთა ციდა. ეს მოთს
თერთმეტი სოფლის ფოსტალიონი, სამოცი წლის მისა ბეჭუარია, რომელიც
აიი წელია მთის ვარსო ბილეკებით დააქროლებს თავის მერანს და ვინ მოსთ-
ვლის რამდენი სიხარული, სითბო და ბედნიერება შეუტანას მთიელია ოჯახებში.
იმ დღესაც მისა შუბგავიცისკოვრებელი შეჩერდა ნინო ბეჭუარის ჰიმა
კართან. იცის მისამ, რომ დღეის გულს გახარებს შვილის ჭარისკაცული
სამყუთხა ბარათი.

ორი ბავთი ერთად გადასცა ნინოს. ერთში იმ ნაწილის სარდლობის წერი-
ლი იყო, სადაც მისი შვილი ვანო იხდის თავის მხედრულ მოვადლობას სამ-
შობლოს წინაშე, მეთორბეტი ნინოს კარგ ქალობას აქებდნენ და მაღლობას
უძაღენდნენ საუფიქრის შვილისა და მეომრის აღზრდისათვის, მეორეში კი
თვით ვანოს წერილი იყო.

— დედა დაგვანაცვლოს, ჩემო ვაჟკაცო...
მისამ გახარებელი დედის ეს სიტყვებელა გაიგონა და თავისი მერანი მეორე
მთის კალთას შეუყენა.

აქმა ფერბში მხნელ დაბიქებს დროთა დინებისაგან შუბლდანიამებულო
თითხედაკურბილი მთიელი, სამოცდათობრმეტი წლის მოუტო სიმინ წილაუ-
რი. კოლმურენკ ბენსინიერს გული შინ არ უჩერდებდა. ან კი რა გაჩერებს შრო-
მანი გამაწორბილ კაცს მუედრო ბინაში. იგი ახლა ან მის უფლის და, რომ
იტვიანი, ავთავას არ დენახებვა მისი მოვლილი ბირტკევი.

სიმონი ორმეტი წელს საქმობდა კოლმურენობის ცტარის ფარას, ორმო-
ჭერ ფეხით აუქმელ-ჩამოუქმელია შრობლოური მთებდენ უჩოლამდენ მისა-
ვალი 600-კილომეტრბინი გზა.

სიმონი ერთი ჩვეულებრივი მთიელია, რომელმაც თავისი ემავრეცავობა
მეწერ სახლობ, მოთილელ ნახალზე გაბარა და ჰქაიას ბილზე ვაშმოს-საუზ-
მობდა. ახლა კი ფერბობზე მერალი მის კარ-მიდამოს ოთხობიანი კეთი-
რის სახლი აშუშენებს, რომელსაც სამაწინაო გზა ჩაუღის გვერდით და ოთახის
კედლებს ილირის ნათურა აცისკოვრენებს. ლუთუბულ მოზბეს სიბერეს უტე-
ბობს ორი გაბოზივილი ქალიშვილისა და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტე-
ტის ეკონომიური ფაულტეტის სტუდენტკი ვაიშვილის, ივანეს ბედნიერება...
და ამ ყოფნაში მარტო სიმონი როდია.

* * *

ელექტრომომონტაჟეთა ბრიგადები ნელ-ნელა მიუყვებიან მთის ვარსო ბი-
ლეკებს, მთის ცენტრბინამდ ფერბობზე გაიღვიან და მოიუღლები გორკო
მთებს სისხლმარდებევიკო უღამკენ ელექტრონის ლეხსადენებს.

— დედა დენისის დახადების 100 წლისთავის აღაშინნავად, — გვეუბნება
გიორგი წყალაური, — გადაწყვიტეო ჩვენს სასოფლო საბჭოში შემავალ ყვე-
ლა სოფელს მიავრბოთ ელექტროშუქი და ჯაჯუყუნარი რაილი.

სოფელ ლუთუბში, მაქართაში, კიტხონში, დღედაბაშიში, განცში, ჩოლბაურთ-
ში, ჩოხში და ათონში უკვე ანთია ოლირის ნათურები. ბელადის ობობლსა-
ვის ყველა სოფელს ექნება სინაღლე.

შუქი მთებისკენ მიიწვეს!

გიორგი ბოჩორაშვილი
გულგუშაყარა-თბილისი.

გიორგი ლეონიძე და ჩვენი დღეაქალაქი

გიორგი ლეონიძეზე ხევია რომ კარგი დაწერდა, თუმცა და მომავალში მას სწორედ პოეტიკურ მხარეზე დაეხმარებოდა და სწორ-მელო-

მ სტრაქონების ავტორი იმის მოწვევა, თუ როგორ ქმნიდა იგი თავის პოეტურ ნაწარმოებს, როგორ შრომობდა ისტორიულ ვასკოლავებზე, როგორ ზრუნავდა თბილისის ძველი კულტურის ძეგლების მოვლა-პატრონობისათვის. მისი სათელი ვინცა დედაქალაქის მურყნების განვითარების საკითხებსაც სწავლობდა.

1828 წლიდან 1858 წლამდე იმ გუნდში თბილისის საქალაქო ადმინისტრაციის მხარეზე მოწვევა ვიყავი იმისა, თუ როგორ იღვწოდა ჩვენი გიორგი დედაქალაქის ქუჩების კეთილმოწყობაში.

1828 წელს თბილისის სახმოსანო შეიქმნა პირველი კომისია, რომელსაც დავადა ქუჩებისათვის, მოედნებისათვის, ბაღებისათვის შეხატვისათვის ახალი სახელწოდებების მიტოვებისა; ამ კომისიის 28 წლის ვახუშტი პოეტი ლეონიძე მონაწილეობდა და დიდ სურვილს იჩენდა, რომ თბილისის ქუჩების მქონისა ჩვენი სახელი პოეტების, მწერლების, მეცნიერების, ისტორიულ ადგილების სახელწოდებები. მაშინ, პირველად, ცნობილი პოლიტიკური მოღვაწეებს — შვეცილს, კუჩუბს მიტოვება მწერლებისა და საზოგადო მოღვაწეებს — შვეცილს, ჩარხვანიძის, პეტრეაშვილის, სულხანიძისა ირანელის, ვახუშტი ბაგრატიონის, დ. ვერხვანიძის, ბესიკის, ნ. ბარათაშვილის, ს. ლომაშვილის, დ. ქიქოძის, ა. წერეთლის, ვაჟა-ფშაველას, ა. დავითაშვილის, ა. გოგიას, შვალას, ბ. ბარათაშვილის, ე. ნინოშვილის, ნ. ხაჭავაძის, შ. ჩიტაძის, დ. კლდიაშვილის, ნ. დომოიურის, ა. მანაშაძის, მ. გორაკის, პ. ჩხვივის, ი. თუმანიანის და სხვათა სახელწოდებები.

ამ სახელწოდებების ურჩავლობა წამოაყენებელი იყო გიორგის თაოსნობით. თბილისის სახმოსანო არსებობდა ისტორიული ძეგლების მოვლა-პატრონობის კომისია. ამ კომისიაში ჩვენიან ერთად ვიყავი მხურვალე მონაწილეობის იდეები. როგორც ამ სტრაქონების ავტორმა 1890 წელს უნდაღიბი ირანების წინაშე წამოვიტოვა საკითხი ჩვედატარების თბილისის არბების 1500 წლის იუბილე 1840 წლისათვის და ამ თარიღად დავუგზავნი დღეაქალაქი ჩვედატარების მიზეზი ჩვეი სახელწოდება, ჩვენი მწერლები, და პირველი რაზე. ლეონიძე ადვილად უნდაღიბი ამ ამბავს. ისტორიული ძეგლების კომისიის მუშაობა უფრო ვახუშტივით. დაიწყო იმით, რომ ხოინის ტაძრის ვეფხვეთ კომისიები დაიწყო და პეტარა დარბაზის განწმენვის შედეგად: შედეგი: კომისიის თაოსნობით ჩვედატარ ჩვენი სახელი ისტორიული ძეგლებს — ეკლესიის სახეობისა შედეგებს, რაც ამ დროისათვის სახელი ჩვეი სახელს წამოაყენებდა.

ეს ლეონიძე ჩვენი არსებობის მიზეზია და სამიწოდებების დატარების კულტურის ძეგლების დაცვისად დანერგ იდგა. 28, როგორც მდებარეობს, საქართველოს სსრ უნდაღიბი სახმოსანო დაიქმნა ეს საკითხი, რის შედეგად ვაჩივრები დახატვისათვის მისა და შესაძლებელი გახდა ჩამდენი ძეგლის არბ-ტარება და შეტვირთვა.

1844 წელს გ. ლეონიძე მისივე დაუწყებელია, რომ მიიღო რაც სახელსაც, სადაც ჩვენი ბუნებრივი მწერლები, ცნობილი საზოგადო მოღვაწეები ცხოვრობდნენ, დღემდე მემორიალური დავების არ არის ვაჭივებელი. ვინაიდან მიუ-და სო მისამართების დახატვისათვის, რაც მიიღო მისგან ჩამდენი დღის შედეგად იმეორე წლის 2 ნებებების თბილისის საქალაქო აღმასკომისიის მიერ სპეციალური დადგენილება ამ საკითხზე. ეს ლეონიძის მიერ მოცილებული მისი შესახებობის ნაშრომის მემორიალური დავები ვაჭივებელი ქვეყნი ჩამოაყენებდა სახლებს:

1. კალენის ქ. № 7.
 2. ამ სახლში ცხოვრობდა ილია ვაჟაშვილი, აქვე იყო ვახუშტი „ივირის“ ავტორი 1880-1901 წწ.
 3. ირანეთის ქ. № 28.
 4. ამ სახლში ცხოვრობდა ილია ვაჟაშვილი, 1901-1907 წწ.
 5. მდინის შესახებ, № 9.
 6. ამ სახლში ცხოვრობდა ვაჟა-ფშაველე, 1908-1915 წწ.
 7. ა. წერეთლის ქ. № 16 (მემახად გ. ტაბიძის ქ.)
 8. ამ სახლში ცხოვრობდა აკაკი წერეთელი, 1890-1884 წწ.
 9. ჩარხვანიძის ქ. № 17.
 10. ამ სახლში ცხოვრობდა ნიკოლოზ ბარათაშვილი, 1841-1846 წწ.
 11. გ. კლარა ცეცხლის ქ. № 182.
 12. ამ სახლში ცხოვრობდა მაქსიმ გორაკი, 1892-1899 წწ.
 13. გიორგი აბოშვილის ქ. № 8.
 14. ამ ადგილზე მდებარე სახლში ცხოვრობდა პოეტი გიორგი ირანელიანი, 1800-1858 წწ.
 15. საქაქის ქ. № 10.
 16. ამ სახლში ცხოვრობდა კომპოზიტორი საქარა ფალიაშვილი, 1914-1888 წწ.
- სულ მთლიანად ამ მემორიალური დავების საფუძველზე ვახუშტი დაიხატა ქართული პოეტები, მწერლები, კლასიკის სახეის დებარებები. ეს იყო პირველი ირანისებულად ჩატარებული სახელი მემორიალური და-

გიორგი ლეონიძე

ფოტო
თ. პარბანიძის

დების ვაჭივების სტერაში და აქაც თაოსნობა გიორგი ლეონიძის გუნდში.

კიდევ ერთი ამბავი მინდა ვახუშტი. დიდი წინების შედეგად სურათში ჩავადა მოაწინდის პანთონის ტერატიკარი; ნიდაქანა დიდძალი ღირსი ჩამოტანა და შესაძლო იყო ილია ვაჟაშვილის ძეგლი დაწინაურებისა. გ. ლეონიძე უნდა მოვიდა თბილისის აღმასკომისიის და ვახუშტი წამოვიტოვა ნიდაქანა მხარე. აღმასკომისიის დაწინაურების ამბავსა ნ. დღეაქალაქი 1851 წლის 28 მარტს ვაჭივრები კომისია ჩვენი თაოსნობისათვის და აღმასკომისიის მონაწილეობით. სასწრაფო შედეგად პირველად ჩვენი სახელით ვინცა და დაიწყო მათი განხარცილები, რაიყ ვაჭივებელი იქნა პანთონის ძეგლების დაწინაურება. მუშაობის სახელდობს გიორგი დღეაქალაქი დადგენდა ილიაშვილის და მხოლოდ მაშინ დაწინაურდა, როგორც ვაჭივრები, რომ პანთონის სურათი აღარ მთავრობდა.

მინდა ვყვავილით ვახუშტი, რაც ვახუშტი ამ დარგზე ვაჭივებელი. ის ბნორ ტერატიკარი იყო თბილისის აღმასკომისიის და მუშა მდებარეობის წინადადებების ავტორი. მას არავინ უნდა მოვიტოვა თბილისის სახეის საქალაქო აღმასკომისიის წინაშე ილია, აკაკის, ნ. ბარათაშვილის, ა. გოგიასშვილის და სხვათა ძეგლების ავტორს უნდაღიბი თბილისის სახეისათვის. ამას მოვიდა ის, რომ 1951 წლის 28 მარტს თბილისის სახეის საქალაქო აღმასკომისიის ვაჭივრები კომისია ამ სტრაქონების ავტორის თაოსნობისათვის არსებულ კულტურულ ძეგლების არბ-ტარებისათვის და ახალი ძეგლების ავტორისათვის.

1858 წლის 14 ნოემბერს, შავიკრის დადგენილების შესახებობა ვახუშტი-ციელი ილიას და აკაკის ძეგლის ავტორისათვის პრემიების. პირველ ვაჭივრის სტერაში, დიდი მეციხოვნის იყ. ვახუშტივების — უნივერსიტეტის ცხოში, კომპოზიტორის — ბარათაშვილის სანაბროზე, საბარათაშვილი ჩვეყრა ნ. ბარათაშვილის და გ. გორაკის ძეგლებს.

1851 წელს მწერალი კავრში გიორგი ლეონიძის და აღუქანად გოგიასშვილის ვაჭივრები მისი წამოაყენებელია შოთა რუსთაველის სახლის ვაჭივების შესახებ, რომელიც კულტურის ძეგლები იყო შესახებ ვაჭივრები უნდაღიბი უფლები. ჩვენი მწერლები ეს ამბავი მოიწინეს და მათე მიიჩნეს ვაჭივრები-ვაჭივრების ვაჭივრები წერილი. რომ კვლია ბარათაშვილი, ეს მე შეახატება და 1859 წლის 16 ნოემბერს ვაჭივრები „თბილისის“ ფურცლებზე დაიბედა ჩვენი წერილი „ავტორების რ. რუსთაველის სახლი თბილისში“. რომელიც, სხვათა შორის, აღნიშნული იყო შედეგები: ...როგორც კულტურული კომისიის მწიფის საკითხი ვერ კიდევ 1951 წელს ვახუშტივების მწერალი კავრში მწერლების სახელს ვახუშტი ამ მოსარების დადგენილება ვაჭივრებივინც ქართველ მწერლებს, როგორც მაშინ მას პირაქტულ შედეგად არ მოელოდა, დროა, ახლა მაშინ ვაჭივრები მისი ვაჭივრებისათვის...

ეს საკითხი რომ იმე დადგება დღის წერილობ, უდაცა, ახვე ფიქრობდა ჩვენი ვაჭივრები.

გიორგი ბებინიშვილი,
საქართველოს სსრ დამსახ. ინჟინერი.

Tränen und Rosen

სხაჯაბი წამისწამი და წამისწამი წამისწამი

ქონსაწინა ბეზსაწინა

ჩვენს აბის ჰეპტრობი

„ცრემლები და ვარდები“ — ასეთი სათაური გამოვიდა გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის დედაქალაქში კრებული იმ ლექსებისა, რომლებიც მსოფლიოს პოეტებს, ყველა ქვეყანაში, შეუქმნიათ ომისა და შვედობის თემაზე.

ამ წიგნი გამოქვეყნებულია ლექსები, რომლებიც დაწერილია ასეთი და ათხებული წლების წინ — კაცობრიობის ისტორიის მთელ მანძილზე. მთელი ისტორია აღმართა მოდგმისა მორწულია სისხლით და ცრემლით; აღმართა მუდამ ებრძოდა ომის ბნელ ძალებს, ომის გამაღებლებს; და კაცობრიობის საუკეთესო შვილია სულში მუდამ ვარდივით ჰევაოდა ოცნება ამ დღეებზე, როცა ომის სასწინებელი მოისპობოდა.

აქედან არის ამ წიგნის სათაური. დღეს მთელი მოქმედი კაცობრიობა იბრძვის საკვეთი შვედობისათვის. ამ ბრძოლის ავიზარდში დღას ჩვენი დიდი სამშობლო.

ქვემოთ დაბეჭდილია ცალკე ნიშნები წიგნიდან „ცრემლები და ვარდები“, რომლებიც თარგმანა აქლემისონა ქონსაწინა გამსახურდა.

გიომანცული მხედარი

ერთი საბრალო, ბეჩავი ქალი, სდვას დამშუელი მდინარის პირად, შია, სწუყარია ამ სანალოებელს, და ბედს მოიღოს სულ მოლად უარებს, ჩვენსა მხედრებსა შას ჩაუარეს, თმაგწერილი დვას იგი ქარში, ჩვენი მხედრების მოცმის მარში.

რა გაეგება მე უცნაური ამხავი მძიმე, მძიმევე მძიმე, დასიგებია ქალსა ხელ-ფეხი, შას არ ახვენებს ელვა და მები. სული ამოღის წულულებს ფხანით, აღარსად უჩანს წყარო და ფშანი.

ბალდების თვალნი ოქროს წვიბოთა, შას ენატრება ნაჭერი პურის, რა გაგვინია, ჩვენ აქ სახლითო, საღა გვაქვს სორკი, ან წვეთი ღვინო. მე აღარ მინდა ვიფე მხედარი, რიტავო გაეხედ დღევე ცხედარი!

ლა. ი. ი. (800 წელი ჩვენს წელთაღრიცხვამდე).

სადე იმების მშალთა წყარონი, ახერის უღარენი დავებლავს გულბებს, აქ გათახულებებს, ჩარებს ფხედულებს მხედვს შოშოლი; გზიტებს მოიღოს მალე სიკვდილი, ქვევის მყარობელთა მტენარი გვირობა — ქვეამხედარითა აქ ორპირობა. ვიქვაო უნაწაროდ, ვიქვაო უნაწაროდ; მოლი, სისხლისღვრა ხალხებს ვაგვართო, ვინე თვიი შლეგია, ვაგავებია, ბოლო მოეღოს ამგვარ ბაზრობის, ამ სისხლის წინგვას, ამ უარობის, ერთხელად იქნებ მოეღოს ბოლო, ჩვენ ამს ენატრობთ მხოლოდ და მხოლოდ.

ომი ფღვავა

ტიმითითოს მილეთიმილი. (სახერძები. 400 წელი ჩვენს წელთაღრიცხვამდე).

უაუოქცენ ბოლოს სპარსელი ბარბაროსები, უაუოქცენ დაუფიფენებლავ მათი სწარდგავალი ფლოტო,

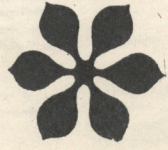
ათენამ შეაწყვეტინა მათ შემოტობა. მათ ხელიდან გაუქმლტენ ამბინი ხომალდები... ვარსკვლავებით მოიკვალ ცის კვეშ მღღინავდა და ბოპოქრობდა თვალუწვდენელ ზღადა,

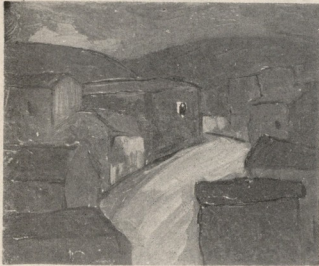
ტალღებს მიპქონდათ ნაპირებისკენ მიეობართა და მეზღვაურთა ცხედრები. ცოცხალნი ეუარნენ ქარაფიან ნაპირების ქიბეზე. ცვენსოდნენ: მოა, მისურთა ქუბუხვო, გვანწავლეთ როგორმე გვაა, რათა ხომალდები მიენდვენ ქარებს, სამშობლოს შორიდან დანახვა, სასიებისა მომგვრედლც იკმარებს.

გიონსაგამთა გომღებ

ში-იიფს. II საუკუნე

ხელმწიფის სასხეტო, ნება იყო შენი უტები, რომ ჩვენი ვარს ახლა ხელმწიფისა ხელი და ფეხი. ჩვენი რა ბრალია, ჩვენი რა ბრალია, ან ჩვენ სად გვიძევს ამანი ბრალო, თუნდ ერთი მისხლის, სხვის ქვეყანაში რომ ვეღვართ სისხლი. ხელმწიფის სასხეტო, ჩვენ სად გვაქვს ძალი, ეს შენ გაგვანადე ხელმწიფისი კხელი და ზრკული. შენი ბრალია, რომ ჩვენს დიდებს სწურითაო წვალი, შენი ბრალია, რომ გვაიძევს ძალზე შორანი, შენი ბრალია, რომ ჩვენს ცხედრებს კორტის ყოჩანი.

ქუჩა.

ბაკურიანი

ნიკოლოზ იოსელიანი

წყნეთი.

ჩრდილო-კავკასია.

ზამთრის პეიზაჟი.

ნატურმორტი.

ნიკოლოზ იოსელიანი

თბილისი, სანაპირო.

თბილისი, „მაიდანა“.

თბილისი, აივანები.

თბილისი, სახურავები.

ძველი თბილისი.

კურობა მეურდღლეობაში

ფოტო ომარ თუბანიანი.

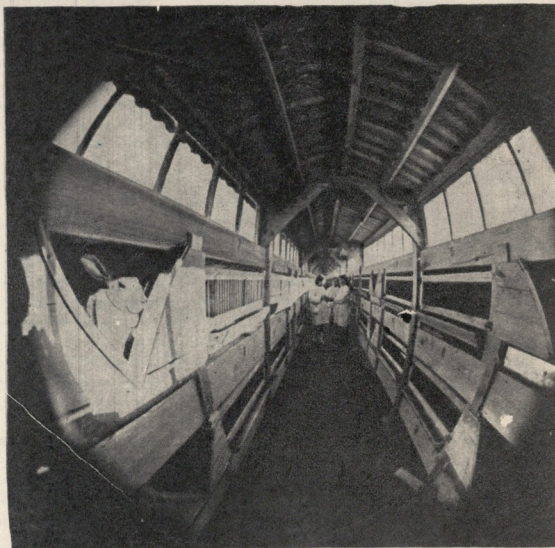
მეურდღლეობა

კურდღლი ბოსტანში რომ არ შეიშვება, ეს ყველაზე იცის. მაგრამ კუშიის მემოსტინობის საბუთო მეურნეობამ მაინც მეურდღლეობის მშვენიერი ფერმა მოაწყო. საქმე ისაა, რომ ბოსტნეულის დაზარისებებისა და გადარჩევის შემდეგ აურთიერი ნარჩენი გადასაურთი ხდებოდა. ახლა კი მას კურდღლები შეიქცევიან.

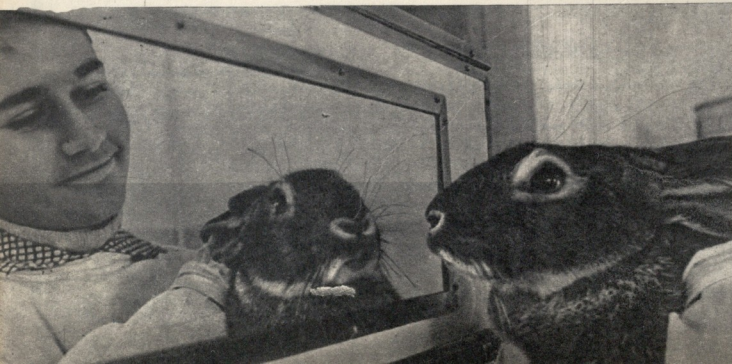
მეურდღლეობა საქართველოში ახალი დარგია. მიუხედავად ამისა, ქართველმა მეურდღლეებმა სულ მოკლე ხანში გარკვეულ წარმატებებს მიაღწიეს. მიმდინარე წელს კუშიელი მეურდღლეები სახელმწიფოს სულ ცოტა 19-20 ტონა ხორცს ჩააბარებენ.

ის, რაც გაკეთდა, მოლოდინს დასაწყისია. პრაქტიკამ თვალნათლად დაგვანახა, რომ მეურდღლეობა რენტაბელური დარგია. კურდღელი შედარებით იოლი მოსაველია, გახალისარი ხისწრაფით მრავლდება და დიდი რაოდენობით იძლევა გემრიელ ხორცს, ძვირფას ხეწეს და საქურჭედ მასალას.

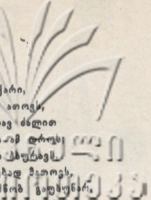
კუშიელ მეურდღლეებს გააფრთხილები, აქვთ სხვებსაც გაუწიონ დაზარისება და ყუველწარად შეუწყონ ხელი საქართველოში მეურდღლეობის შემდგომ განვითარებას.

ქ ცხოვრობენ კურდღლები

აი, როგორი ლამაზები ვართ!

ყველგან, ყოველთვის

როცა წინაგით
შენს გულს ვაღვლი,
მეგობარს ვაძვს,
როგორც წუგეში, —
ყოველ სოფელში,
ყოველ ქალაქში,
ვერსა ქვეყნის
ველე კუბუხში
არ დარჩენიათ
სულში ადგილი
ამ მეგობრობის
ვაშ იარებს,
და, აველას ფიქრში
ღვივის წაღლი:
„ეროხმად ჩვენსკენაჲს
ვახოირად“!
ვუღოც ვუღობს და
შეწავიყარა,
ჩაჩივ იჩაჩი,
რომ იწახლო

და, ვაწყურდი
შენგან ვინა არი,
მისი ცოცხლობ და
მისი წაფუღობ...
და, საშუაოდ
ვიციდს ოთახი,
მა, ვაწურაგბის
წველი წუოო...
რომ არ ვიძებნს
შოყერის იჩიხი,
ვუღლს თოქოს ირგველე
ციცელი უწია,
როცა წინაგით
ვუღსკრედს ვაღვლი,
მეგობარი ვაძვს,
როგორც წუგეში,
ყოველ სოფელში,
ყოველ ქალაქში
ვერსა ქვეყნის ვედე კუბუხში.

ის ერთი გამონაკლისი, რომელიც ზემოთ ვახსენე. ეს არის:

ისმინე, უფრო დაუდგე,
იგიონ-გურჯის თქმასო,
თუ რომა ვინღა ეღობსო
ახალ ცხოვრების გზასო (26).

აქ, მართლაც, პირველი სპონივი მარცვლიანია და მთელი სიტყვა (იგიონ) —
სამ-მარცვლიანი: სპონივიროდ, პირველი ბგერის ჩამოყვევით მიღებულია
იგიონ, რომელიც აგრეთვე ერთხელ ვახსენებ:

თქვენ გიმღერით იგიონ-გურჯი,
თქვენ გიმღერით, მეგობრებო (139).

იგიონის არაბული სიტყვაა, რომელიც „ოპოლს“ ნიშნავს და სხვა ენებშიც
არის ვაგრცულუბელი (მაგ., სპარსულში, სურბულში, სისუბრი სომხურში)
და ყველგან პირველი ბგერა ა არის. ეს არაბულ-სპარსულ-თურქულ სიტყვა
თავის გამოთქმით შემოიტანა ქართულში ჩვენი მგონის სახელის წყალობით,
თორემ ქართულში არა ვაქვს აგ ქვეული, არც მა, არც პო, არც ჰუ.

აგიონის მსგავსად, საიანიოვაც მა ქვეუს ვეირენებს გამოიქმნია. თვით
იგიონს სამწერს ჰყავს მოხსენებული XVIII საუდუნის აზული და სამწერვე
ი დაუწერია, თუმცა ლეკსიდან ჩანს, რომ ეს ი უმარცვლია და ად გამოით-
ქვს:

მეც ვგვიბი ვარ, ნუ მიუტერვ მურთო,
შენს მხლითა ხარ და მე — ვიანურთო.
დავბადებდი ახალ საიანიოვას,
ამღლებს თუ რომ ჩაიბრახანდებდი (34).

იგიონ-გურჯი ვლაცვას, იყო მზეშია,
შენს ჩაივადე საიანიოვას დღეშია (88).

დროსა ვლაცვისა
საიანიოვისა
ვიღო ხელშია.
დავითო წერანი,
ვღვარო მელანი,
მიოწვეუდ ერშია (118).

ამ ნაწევრებში ია ვაწუთი ვველგან უნდა გამოითქვას აა-დ (რუს. ა-დ), რო-
გორც ამას ლექსთწყობის პიოთხოვს.

აა დღითონის ია-ა გამოთქმა ქართულში მარცვლითა ჩაოღონებას ზრდის.

! თუ რომ აქ ბეჭდის შეცდომა არ არის, მისაღწედილე იყო: „იგიონ-გურ-
ჯის თქმასო“ და მაშინ არც გამონაკლისიც იქნებოდა საუბარი.

იორგ დაღაღს იწვევს ქარი,
და ახლა ვიცი, სახადურს აოჯი,
სახადურს, მე რომ უხილავ ძლით
ველაზე მეტად მარცვლად არის
როცა მას თანად სსახის სახადურს
და თორა, სიუხის ვეწვეთ მარცვს,
მივანებო ვეწვეთ ვეწვეთ
ვახადებულს იგი არ ჩაივდ ჩაიარს.

იასანებმა უღორცა იყარეს,
მსახებთან ნიღო ვაწასკენილი,
მიგნავს ამ დღითი, როგორც იქნა ვადაიარეს.

მეც სხვითა ხანგდებს მიწას უღორცის,
ციცრად მოიროო დღეს ვეცა ვრცელი
და მწვიდად ზეგბა ვაწახებლის პირველ
ქუბღებს.

იქ მის ტოტებმა ფიქრი იყავად
ვევალიო ფარაში მოიროო ვედი,
და მიეხის უფაც, მიეხის მწანე ქაობის იყავან.

აქ ქალწუღითი ვუწვედ ვეცხითი,
მისი წყარო ხევი ჩაირობის ვეწვი,
შორიდან ვეწვიტ, შორიდან მდურტი ამ სილანავს
და მე მგონია, ყოველივეს ხელით ვეცხითი..

მაგრამ შეიძლება ა ჩაგარდეს გამოთქმაში და მარცვლითა ჩაოღონება არ გა-
დიდდეს, ვერცე შედის ქარის სახადურის სახელს საიანიოვად ეხლა ვეროთ,
თორემ მისი თანამდებრე ვართულები მას საიანიოვას ეძახებენ: ერთს XIX
საუდუნის მეორე ათეული წლების ბოლოს ვადაწერო კრებულში იყოთება:
„საიანიოვას წათქვაში მუხამაზა“ (ვეუღადამ არ მწერს სული შენთვისა“ და
სხვ.). „საიანიოვას მუსტახადი სიტყვა ისე“ (თავადი ლამაზი, დამანავე შენი
პირი ბეჭე).“

ერთ სხვა ხელნაწერში, რომელიც ერთ დროს დ. რუბინაშვილის კთვინილი
ყოფილა, შემდეგი იყოთება: აქნადა დამანავს ვადღანისშვილს ქორწილი რომ
უკვებს მურჩის ბატონის ქალბერი და შეივანეს მივე-ღღოღოლა დასასხელიდა,
საიანიოვას იყო იყო, ვიოჩივ ბატონიშვილს ახლადა... მაშინ სიტყვა წყობილი: „საი-
ანისა ვაესტედი ხილი“.

აღსანიშნავია კიდევ, რომ იგიონ-გურჯის ნაწერებში ი უმარცვლია „საი-
ონ“ სიტყვაში ამ ნაწევრებთან:

ვაუზარისი მაიონ-ქართლის
მომავალი, ალავადი (165).

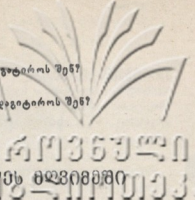
სიდაც წიგნი ბეჭდის შეცდომა (დაბეჭდილია: მაიას).
ერთხელ ქართულ სიტყვაში შევიწინე ა. ეს არის იაფობ, რომელიც ერთ
სიტყვის ასე უნდა წყვილობთ: ააფობ.

სწორად ვიტყვი, არ შამირაცებს პირია!
სხვანათა იაფობს, ჩემთან ვაბდი ძვირია (117).

ეს ერთგვარი ლექციებია, რომელიც შეიძლება იგიონ-გურჯის ეძახილის.
აა დღითონის უქონლობის გამო ქართულში, სხვათა შორის, რუსული
საბეჭდო, რომლებსაც ბოლოში აქვს ქ. ქართული ია-დ ვაფობის, რაც მარ-
ცვლითა ჩაოღონებას აიძლებს. იაფობ — სონია, ვალი — ველია, ვორა —
ბორია, ოლია — ოლია, ნადია — ნადია და სხვა, მაგრამ ზეგბა ისეც, რომ მარ-
ცვლითა ჩაოღონება არ ვაიძლებს. ასეთ შემთხვევაში წინა რუსული თანხი-
ვის სიღბის უფრადობა ამ იწყება და რაო ვაფობიშვილი ა ა-დ ვაფობის
(რაც უფრო აღმ. საქართველოში ზეგბა): სონია — სონია, ოლია — ოლია, ვარი —
ვარია, ნადია — ნადია, ვალია — ვალია და სხვა.

უკანასკნელ, აღსანიშნავია, რომ ბოლო ფურცელზე წიგნის სათაფრი რუ-
სულად არის მოყვანილი: იეთიმ-გურჯის. Стихи. აფობდა, ყიდილიყო:
ეთიმ-გურჯის, რაც უფრო სწორად ვამბობავს ჩვენი პოეტის სახელს რუ-
სულად.

2 არის სხვა ვარიანტებიც: საიანიოვას, საიანიოვას.
3 Е. С. Такайшвили. Описание рукописей Общества рас-
пространения грамотности среди грузинского населения. Т. II.
Тифлис (1906—1912), стр. 176, 177.
4 იქვე, გვ. 322

არაღვ ნატარა ეწოდა შორის
იმ თაღისდერ კედანს,
იხლის ველზე, ნიღოს კაცო,
ჩვენ ვუსმენდი სიხუმეს, სიხუმეს.

ვინ უნდა ფატაროს შეწ?
— ქალმა;
ვინ უნდა დაფატაროს შეწ?
— ქალმა.

გახსენებდა თორგმთან

სდუმს სახი...
გაწუდა სიში...
ნადირ-შაში მოდის თურანიდან
და სუნი სიღოს...

სდუმს სახი,
ნადირი თმოგვზე თუ ავიდა,
აყრდენებს მოიღოს
დედებს,
სათოფურები თრათან ციხის,
უკაქოსდერბი კედანს.

დეღია,
საზეთი წაწი,
ვის უნდა სახი —
— ნადირი თმოგვზე თუ ავიდა,
მოაჯარს ცუდად ეწონა გაწუვება სიშის,
სდუმს სახი...
ნადირ-შაში მოდის თურანიდან
და სუნი სიღოს...

გადღორნა თაღისდერბა კედანს,
უცებ გაქარა სიხუმე,
გადღორნა თაღისდერბა კედანს,
დაგაგოცა ძახილი, ძახილი...

მზებარო კაითილო

მზებარო კაითილო,
საითი მიღობარ,
გაღმრუტევი უცნობი ხილვებზე
სადაც აპრილი ვარდისფრად მკვავის,
წამოღე ჩემსკენ,

სიმღერა, ახლა რომელიც გეცნის
ჩემი სულის თბილი ექია —
— აპრილისა და ხალხების საგალობელი —
მე სასივლილო შემოგაგებე.

წამოღე ჩემსკენ,
ჩემი მიტვის მზეს დაგანახებე
და დაგაუბრებ
ამ თბილი მზითა...

შეძველილი მღვიმისთვის

იქ, სადაც აპრი მღვიმე,
იქ, სადაც შუში დაღის,
იქ აპრიდრი იყო
გადადღვივების სურვილის
ბაღის;

კეთილზე იწავა სურო,
სასიხუმლოდ ფრტყა ცგო
და უკადღვივების სურვილს
იმეორებდა ექია...

ფ რ ე ს კ ა ბ

ფრტყას გასწეწია თმები, ფრტყად მკვადლო,
სადა ხარ, თამარ,
ცხენზე წამარა ეორიგა, თუ შენი მკვარი,
სადა ხარ, თამარ,
გაწეწული თმების უხლებია ბეთაიის სოსანი,
ბნელდება, თამარ,
ცხ ღობილი შოთასი, თუ დაეითი სოსლანის,
ნათდება, თამარ,
ეს კლდეები იმდერბინდენ შენს მოსვლას,
მოსულეთავ, თამარ,
იქარის შინა მღვიმე ხარ, საოცარი,
შორიდული თამარ,
თრისი და გელის სეტიციკლოდის მზე ციყხაბი
სადა ხარ, თამარ!?

ძ ბ ს ი ლ ი

ნიღოს ველზე იხლის კიბი იდგა,
ჩვენ ვუსმენდი სიხუმეს, სიხუმეს,
გადღორნა თაღის ფრტყა კედანს,
დაღისდერბა კედანს.

დ ბ ს ბ ბ მ ი

ვინ უნდა გზას შენ, ლევი?
— ქალმა;
ვინ უნდა გაგაღობოს შენ, ლევი?
— ქალმა;

პირველი შრთმები

ვის არ გავუბნია პირველი ქართული
შეგონება — ბესარიონ ქე-
ზურის სახელი მას არა მარტო სა-
ქართველოსა და რუსეთში იცნობდ-
ნენ, არამედ უცხოეთშიც — საფრან-
გეთში, ინგლისში, გერმანიაში... ამ
სახელოვანი დამაინის ცნობიერებასა
და მოღვაწეობის მოგვიტობისთვის ვარ-
დამ ჩოღდინიას წყნე ახიველი
ფრთხილი. ბატონის მრავალი მგებელ
სისტემების მასალა შედგარებულია
ბესარიონ ქეზურის განგრძობივი
სადავითო მოღვაწეობის საქმეში;
წიგნი ასახლდა ის დღეული ღა
ამაღ, რომელიც ქეზურამ დასდო
სამშაბლო საავითო ტექნიკის გან-
ვითარების საქმეს.

როგორც ცნობილია, მედის გეს-
ლისუფლბა ხელს უწყობდა და ხე-
სკანს არ აძლევდა ყოველ პირობე-
რულსა და ეკითლ წამოწყობას. აი
მოდლა ამ შემთხვევაში. ბესარიონ
ქეზურის თაგის სამართბოში სარე-
ნეხელი ფრთხის ჩასატარებლად მოე-
დახასა ეთ ამ დღეულენ.

ბატონის თაგის წყნეში, სხვათა
შორის, მოაგვს მგებელ საინტერესო
ამინაწერი 1911 წელს „ბიღისცილი-
ლი“ ტიტრში გამოქვეყნებულ წერი-
ლობად — ავტობიოს ტრაგედია... ამ
წერილობად ნაილდა ჩანს, თუ რა
საზნეღ პირობებში უხლებიდა მე-

შობა პირველ ქართველ მღვინავს.
მორალურად გახადგურებული,
ფიზიკურად დაშტურებული მიწერილი
მზებრივი წყეს უტრმინი ჩვენთან
შორს — ბეტერბურგში, შინა წმა
ძლიეს აღწევს ჩვენთან... მგარამ აქ,
თბილისში, საეუთარი სახლის ზღრუ-
ბლიან ჩვენ უხლებია ავტობიოს
ბ. ქეზურის ტრაგედია.

ქეზურის ამ გავითან დაეაგრეთ-
ბი მე ვუზმარ გესლიანდ მომცი-
ნარ სახეებს, მესმის გამჭირადვი შე-
ძახილები, ვგრძნობ დაძინებ მზე-
რას და მინე... ბატონ ქეზურის
სახელს მე გამოუტყვად თამაშად.

ქეზურისა მოწინააღმდეგეებში მე
უხადვ გრისა და იმავ მოტოვ. მი
მინათი:

— ბატონის დედა ჩაღმდინევი...
ქეზურის დრწა მარტელი მომე-
ღება, კინააღ დაგი შეწყრათ...
დედა, კბილი ჩაგბტრება, კინაღ
მეტარი მოიტება.

სტეპარო ჩავარდა...
იყო, ყოველდღის, რასაც დავიწინ-
ებენ ჩვენს თანამდებობის მოწინააღ-
მდეგეები. მე იქ ჩემს თბი უფლებას
დავლევ მამაღლა შევბახი:

— ვინა, ბატონი ქეზურისა!
ბესარიონ ქეზურის ბავშვობიდანვე
გატყვებული იყო სადავითო საქმით.

ჩერ ისევ სოფელ ჩხობრწყუნს ირ-
კლასიან სკოლაში სწავლობდა. რი-
ცა დაუცვებზე ფანტის ფართო ნაწ-
არბი მომავთა და სასწავლებლის
სახელებიდან გაფრტყა. ამის გამო
სკოლის აღმნიხიტრაციამ ყოფივე-
ვანი ნიშანი დაუკლი. ეს კი იმას
ნიშნავდა, რომ ქეზურს შემდგომ
სწავლობისთვის გახადგურილი ჰქონ-
და. სულ მალე ბესარიონი ნათესავის
ქეთოსიში წყიყვანა და ხალხების
ქუჩაზე ფართულად მალბაზიში ნიწ-
რავ მიახარა.

მაგარმ დაბლი და არშინი არ იყო
ბესარიონის საქმე. ქეთოსიდან იგი
ფართო მიდის და რჩინებზე იწყებს
მოღობას. აქ იგი იმდენ საჭირო გა-
მოიღობებს ტკინების შესწავლის
სფეროში, მიმდებარება თბილისში
და 1908 წელს ბაბუკის ხისავს
აყვების თვიმდებრანეს და ახდენს
პირველ გაფრტყას. ამ გაფრტყამ ქე-
ზურისი ღიდე სახელი მოუტყვა.

1909 წელს ბესარიონი სადავითო
ხელუწების შესასწავლად პეტერ-
ბურგს მიემგზავება. ამ იგი გაეც-
ნა გამომწინელი მეტენერის ნიკოლოზ
მუსოვსკისა და გაუბრია თაგის
განმარტება — შინა სადავითო ტრე-
ნიის შესასწავლად საფრანგეთში
წავლდე და ბულბიის სადავითო
სკოლაში ჩავიტიცხოთ.

— ჩინებული განზრახვანა — მო
უწინა მუბუს ღიღმა მეცნიერობა.
ბესარიონი გაემგზავრა საფრანგეთში
და ჩაირტყა პარიზის აგრკულტივი
მნიშვნელო სადაც სწავლობდა ფრე-
ნის თეორიას. სწავებულ სკოლის
დამფარების შემდგომ ის სწავლას
განაგრძობს ბულბიის პოლტო-
სკოლაში. ეს სკოლა მან წარმადგინა
დამათბობი და მიიღო ავტობიოს
სამართო წოდება. პარიზის სადავითო
სკოლის დამფარების შემდგომ
ბესარიონი ჩაიღობს სამშობლოში და
რუსეთსა და საქართველოში აქვობს
გაფრტყებს.

ქეზურის შემწინა საეუთარი კონ-
ტრეტციის თვიმდებრინავი.

1912 წელს ბესარიონი ქეზურის
ღელი ბულბიის თეორიანდებელი პა-
რიზის უნივერსიტეტიში მიწეწევი ტე-
ციის წყაყითხავდა.

1914 წელს, როდესაც ბესარიონი
ქეზურისა თაგის კონტრეტციის
თვიმდებრინავი 2000 მეტრის სიმა-
ლიდან გადმოუტრალა სტრბის
უღლტებლის. მას ჩვენმა პრისან
აქართველი ბულბიანი უწვდა.

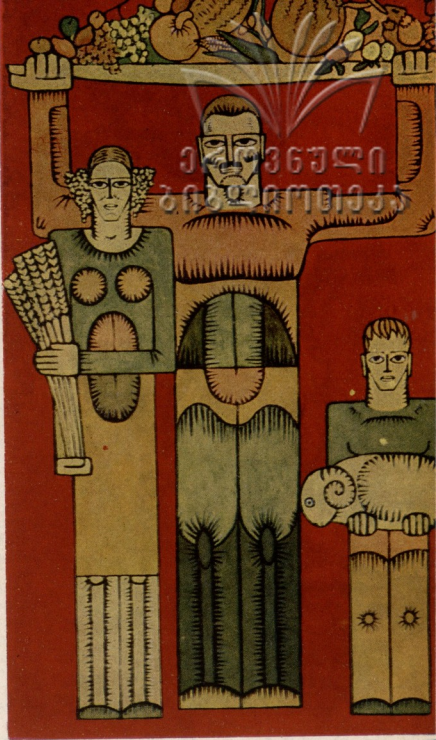
ვინააღ ჩოღდინიას წყნეს ჩვენ
გარბეხველი ღრმა ინტერესით გაეც-
ნობა.

თინა ჩოღდინიძე.

Handwritten signature or note at the bottom right.

ოქტომბრის დამცველები.

შემოდგომა (ესკიზი პანოსაძის)

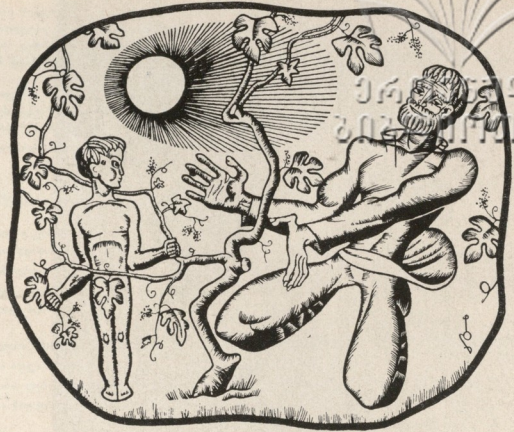
ღეგეზი
მეგრული

აქ აშენდება ქალაქი.

პორტრეტი.

შენ ხარ ვენახი.

ღეჭენ გაჭერე იმჟღირი

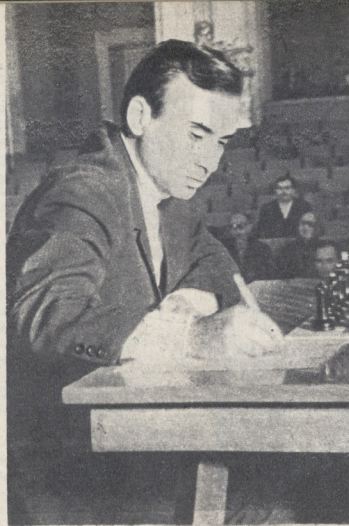
სამხარი.

გერმანელი ქალი

მიხეილ ტალი.

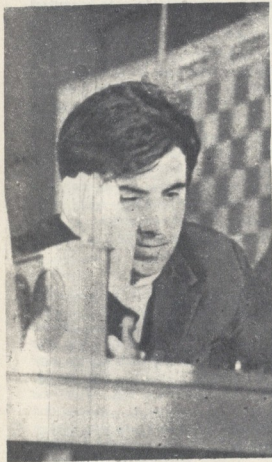
ბურუტო გურგენიძე.

მდურად გუთაძე.

ვიქტორ ბოგლიძის მემორიალი

რომან ჩინჩიბაშვილი.

დავით ბროსუტინი და მიხეილ ტალი.

ფოტო მ. ბრეზაძის.

ტურნირში გამარჯვებულნი მ. ტალი და ბ. გურგენიძე.

ბ. გურგენიძე და ე. პაეც.

პროტურონი გაოცებულ იყო. იგი უვრადლებით უსმენდა გამომხივებს, რომელი გულსმოი მოუხივებდა იონა არდას ოინებზე; ვიორე კუონიმ იყოდა მისი ყოველი ნაბიე. ახალგზრა და გმომხივებს, ეტყობოდა, კარგი ალო ჰქონდა, და პროტუროს უხაროდა, ასე ფიცხად რომ ცვიდობოდა ის სპეებს და ყველაფერი გელთან აბლის მიქრინა.

გამომხივებელმა ამის თხრობა რომ დაამთავრა. პროტურობმა უთხრა:

— საყვირობი ძებნას მინე ვერ გამოვატყუებო... როგორც ვითხარით, უტერხელა და, მგონი, სპიროცი აღარ არის. ევალ კარგად ვაქვე მიგნებულა... ვიორე კუონიმ ახლა მართლაც კარგად იყოდა უდროლოდ განსწვებულა იონა არდას მიუღი ასავალ-დასავალი.

...

მამა რომ გარდაცვალა, იონა ჯერ კიდევ შზად არ იყო დამოკიდებული ცხოვრებისათვის. ჭინებაც ბებიე არაფერი დარჩენია. შესხედვად კარგი კრებიც იდედა და სოფელში რომ ვაიოლოდა, ბებერის თვალ რბებოდა მასზე. ოქაბი კი დედას დაწვა მზრებელი. მოხუცი ქალი დედადამ შრომობდა, რომ ოქაბისთვის არაფერი დავყო.

დედა უკვე ვეიშვილის დამორჩინებაზე ფიქრობდა. მალე შეიშვილა უსტრელი კი ნახევარი — შობა შვენიერი ქალიშვილი იყო, საქმისთვის თავდადებელი, მოწინავე მერგოლორი.

ოქაბი ყველაფერი თითქმის რიგზე იყო, მაგრამ სულ უფრო და უფრო ცხადი ზღბოდა, რომ უქმად ყოფილა, როგორც აქმად მიიყველი იყო იონა, ოქაბისისავ აღარ მშვენიერია.

შინამა, კი, რა დამაძალია, არ უყვარდა ბიუს.

სამეტიეროდ, ლხინში ბრველი იყო. უშობიდი სუფრა არსად ვაიშობოდა.

და აი, ერთ დილით, უთენია წაშობდა, სწრაფად ჩაიციდა და ცოლს საყვედურით უთხრა:

— კაცი სამსახურში მიედივარ და რა იქნებოდა, ჩამ მინე აგედულენინა!

— რა სამსახურში? — გავყრებებით უქასებსა შინამ, და უშალ დადიცურდა, საუბრის მზადებას შეუდლა.

— ფაქტები დამიწრესი, მეზუფეტელ! — ამავდ წართმეოდა ოქაბის უფროსბა.

— დედაცმა! ახლა ან ის სასადლოებს, მაგილიინებს და მირა რესტორნებს ეძიებან, რომელიც უთმობარისად დიდ გზებზე, სოფლის განაშრობას არის ავეებული და დიდძალ მომსულეს იზიდავს.

ქალი ვაბაბებულ იყო; აქმდე სცხებოდა, რომ მისი ქმარი, ჩან-ლინიით სახესე ვაბებულ ასე უქმად დაეხებებოდა... მეზუფეტელ — არც ისეთი სანაქებო ხელნადა ასეთი ვეაკოსთავობა, მაგრამ სხვაგან ვეცალა მიონამა იონამ თვეშესაფარი!

ნახევარი საათის შუქმდე იონა კვის მთის ფერლობში იყო, ბუნდური ჩაბანგებინა და დახლ სავალდაგელოდ კაფუთავენადა.

საქებს რომ შორხა, სასადლოში ვაიარ-ვამიორობა, ისე დახლ რეპირუნდა, და ფიჭვებს მიეცას: ახლა ვაბებობეს კუეი, იონა, თორემ ქარში მიყოლილი

პეუტლასავით დოკარბები. სმას უნდა მოეშვა, ჩემო მამო. ძველ მძავეებს ვეღარ ასუკები, თავდაპირე მოვებთოვება — ერთ ჭინას რომ მოვაგოწინ, არი მადლობა უთხარი, დირეგტორი არ მოიფიქრო, ასე ექსპედიტორს აწყენიო, მიმტანსაც შეუთანხმდი, ერთ ჭეუახე უნდა იართო, ვაგირებების დღისათვის კი მვირეოღენი თანხა მუდამ იქონიუ...

და იონამ დაიწყა ზრუნევა ამ მვირეოღენი თანხის დასავარგებლად.

იმ ხანებში წიგნების კარად იყიდა; ზემოთა ოარებში შობამ წიგნები შეაწყო, კარადს ქვედა ნაწილი კი, ციბრინის ქვეშ, იონამ ყრუდ ჩაუტვა და გასაღები ვადავლო. დედასა და ცოლს ვამოუცხადებდა: — ამის ვაღება არამე და არამე არს სადალო, შვე ოფიციალორი დოკუმენტები და საქმის ქაღალდები მაქვს, კი ვართ დავაკარგო, ციბრინი აქეთ დამარჩება. არავითარი დოკუმენტები მას არა ჰქონდა შენახული, სინამდელეში კი იყო მისი საიდანელო განმასავალი: ვადაწყვეტი კარადის ჩაყვიტელი კარის ლიწოდ დარჩენილი ადილიდან ფული ჩაყვარა შვი.

— არ უნდადა სიოდნოდა რამდენი დავარგებლობა. ჰქრდა მართო ასინა, ორმოცდაათთან და ოცდახუთმანითა კუბებოდა. ზხირად ნასევი ჩაუშვება და ზოგე სადრემლო ყუთში ფულებს და საქმეებს მართლაც სულ მალე აქია.

— შევეულება ვეკუთვინის, ამხანავო იონა! — უთხრის ერთხელ ტრეტეში.

სიხარულიდან თვალები ვუბრეწინდა მეზუფეტელს.

— დედა იღმშალი განმის ვახსნის დღე. ერთხელ, დედა და ცოლ რომ ვაისტუმრა და მირა დოაველა თავი, იონამ კარადის კარი ვატყუბა... დიწყო თლა და ვაოცდა კაცი. დიანბ, სიხარულსაგან ვენადამ შეიშალა. რას იმიტრებდა, თუ ამდენი დავარგებლობა!

ახლა იონა მღიჯარნი კაცი იყო, ფულიანი, ახლა, რასაც ინიტრებდა, ყველაფერს აისრულებდა.

ადრე შორს მოგზაურობაზე არასდროს უფიქრობია. აგერ არ არის კემო ვილა! — იტყოდა ზოგედ იონა.

— ვიწმები სუთვა ჰეირზე. ჰეიდან ვაგებლავ ქვეყანას და სადარდებულე არაფერი მეწინაობა! ახლა კი ატყუდა კაცი — ვინდა თუ არა, ეტროპის უნდა შემუდუარო. აღარ მოიყვინდა, ვიწმდე ნენარეთა არ მიილო, კონგად ვამოწყო, მატარა ჩემბდანი ში საყულები, პირსასოტი, სამოგზულოდ სპირონიეთები ჩაალავა და ბათუმში ამოყო თავი.

იონამ თავის სიციცებელი პირველდ ვეგზანზე რომ დალავა ფუბი, ვულ სიხარულითა და სიამევი ავესო. უცხო ხალხში მოხვედრული ვაბეყო პირველდესი მორცხბოდა, მაგრამ შვირე დღისთვის უკუიქმინი წაყვინდა ვაიონა, რომ ერთმანეთში ავიარა მათი სახელები.

— ქელი — მიზარია მას ვინებულ ახლად ვაიონისოზლად მეგავარმა მეზობელი კითხობინა.

იონას მოეწინა კი უსტუმარი კილო. ამიგირიდან ასე მიზარავდა ყველას — კაბიტანას, მეზღვებურას, მეზავებურას, შვარფულებს.

გვგზე ოცდახუთოვდ წლის ახალგაზრდა, ლამაზი ქალიშვილი ვაიციო. დერგმართალი საბე ჰქონდა. მისი შექიანი, ვაბრწინებელი თვალები გულში ჩაეჭრა იონას.

შვი იძირებოდა, ზინდი წვებოდა. მაგრამ იონას მოეწინა, რომ მას წინ იდგა შვი. რომლებაც ერთ წუთში იმდენი სიბოხის ჩაღვრა მოაბერება მის სულში, რამდენი მთელი სიცოცხლის მინამლზე არ უტრეწენია. წამით თავისი კილო — შობა პირმოდედა. სრულად ახალგაზრდამ, სიყვარული შეიერთო იგი, მაგრამ ახლა აღვანაფევი იგი ამისოდა.

შვარწინად ვამოტრეკვა, ნელ ნელსა მიუთავილება ქალიშვილის და რანდა ჩაჩედა თვალებში. თვალები კი არა, უბირო ზღვა იყო. უნდადა მოხვებოდა, გულში ჩაეყრა, მაგრამ ვამბედობა არ ეყო. „პოლიმიო“, ჩილაპარაკა და დამწავეყვეთით თავი ჩაასკია.

ქალიშვილი ვაიციო.

იონა სწიწილი ვადაუბრინა სახეზე, ქალიშვილის მიებრუნდა.

— წავიდეოთ, ცოტა ხანს რესტორანში დავსვდიო. ზღვა ისე ვაეციო.

ზღვა და უსწეზბესი ქალი, რომლის მსავსის არასდროს არ უმეწინებია ციას ნაპირებზე, სულს უფორაჩებდა იონას.

* დასასრული. იხ. „ლირა“, № 1.

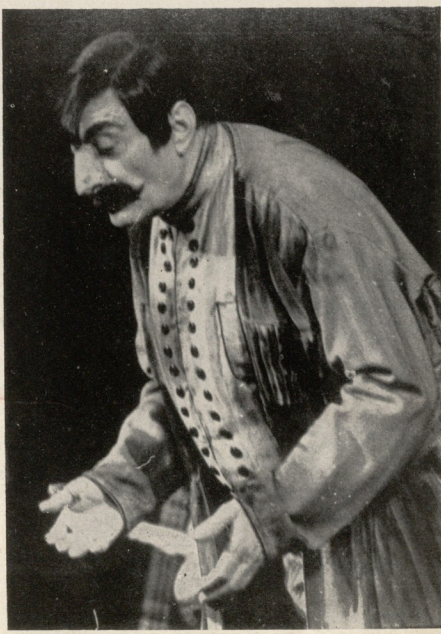
მარკინული
გრაზლიროთეკა

დარბაზი ხალხთა გაქედული მსაიბიბეს ტაშით ხედნიან და ტაშით აკი-
ლებენ. მაურებლები იციანი, იციანი მიღელ გულით. „აი, თამაშაც ასეთი
უნდა“, — ამ შობებულებით სტოვებს მაურებელი მარკინიშვილის ოტატრს,
სადაც ეს-ეს არის დამოაგრ და „ქველი ვოდვილების“ წარმოდგენა.

საქვენოდ ცნობილმა მსახიობმა დარეისორმა ვასო გომიაშვილმა ა. ცვა-
რელის „ოინმაზობა“, ა. წერეთლის „ბუტიაობა“ და ქ. ბახტაშვილის „ქველ
სასამართლოში“ ერთ კომპოზიტორად შეკრულ ჩარჩოში მოაქცია და „ქველ
ვოდვილების“ საერთო სათაურით დადგა სცენაზე.

სექტაქლში უველა მსახიობი უკლებლოდ ოსტატურად ასრულებს თავის
როლს, მაგრამ წარმოდგენის სული და გული მაინც ვასო გომიაშვილია. „ქველ
ვოდვილებში“ ეროზულ კიდევ ბრწყინვალეებით აკაფდა რს ნიჭი და დიდო-
ბატობა, რომელსაც ბევრჯერ მოუხიბლავს ჩვენი მაურებელი.

სურათებზე ვასო გომიაშვილი „ქველ ვოდვილებში“

ИНДЕКС 76056

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

